

Változócsillagok

december – január

Észlelő

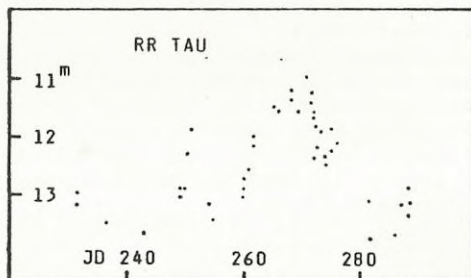
Névk. Észl. Műszer

Barta István Gábor (Szolnok)	Big+	8	15 T
Boros István (Gödöllő)	Bit+	2	10x50 B
Csukás Mátyás (Nagyszalonta, RO)	Ckm	104	15 T
Dankó Csaba (Debrecen)	Dac	3	7x50 B
Fekete János (Felsőzsolca)	Fkj	10	7x50 B
Fidrich Róbert (Bakonycsérnye)	Fid	165	27 T
Földesi Ferenc (Veszprém)	Ffe	189	25 T
Hadházi Csaba (Hajdúhadház)	Hdh	19	16 T
Halmi Gábor (Pécs)	Hag	13	10x50 B
Kónya András (Szomolya)	Kon	27	11 T
Kósa-Kiss Attila (Nagyszalonta, RO)	Kka	157	15,6 T
Mizser Attila (Budapest)	Mzs	202	15 L
Nagy Zoltán (Budapest)	Nyz	201	7x50 B
Nejeschleba, Tomás (CS)	Nsl+	32	12x40 B
Papp Sándor (Kecskemét)	Pps	508	24,4 T
Patak Ákos (Pécs)	Ptk	7	20x60 B
Polgár Tibor (Budapest)	Pot	3	30 T
Ripero, José (Rivas Vaciamadrid, E)	Rip	561	33,4 T
Sajtz András (Újfalu, RO)	Stz	334	10x50 B
Sápi Csaba (Kecskemét)	Sac	176	20 T
Sári Gyula (Szőny)	Sri	56f	4,5/300
Sóos Zoltán (Székesfehérvár)	Soz	15	30x80 B
Szabó Róbert (Ajka)	Sbr	47	10 T
Schweitzer, Emile (Strasbourg, F)	Sch	136	31 T
Szalma Zsolt (Esztergom)	Sao	4	11 T
Szarka Levente (Kecskemét)	Slv	257	16 T
Szauer Ágoston (Szombathely)	Szu	10	6,3 L
Szentaskó László (Budapest)	Sno	250	33,4 T
Szöllősi Attila (Kecskemét)	Sll	3	16 T
Szutor Péter (Budapest)	Stp	190f	25 T
Tepliczky István (Budapest)	Tey	83	11 T
Toone, John (Boothstown, GB)	Too	320	20 T
Tordai Tamás (Budapest)	Trt	1	10x50 B
Vincze Iván (Pécs)	Vii	183	5 L
Wieszt Krisztián (Dág)	Wst	8	5 L

Összesen 35 észlelő 4280 megfigyelést végzett.

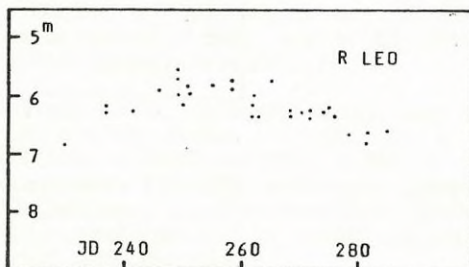
0058+40	RX And	UGZ	Még mindig fényállandósulásban, 11 ^m ₅ -s (Ckm, Ffe, Fid, Kka, Pps, Rip, Sac, Sch, Slv, Sno, Stp, Too)
0110+55a	VZ Cas	M	9 ^m ₀ –11 ^m ₀ között halványodik fényes maximuma után (Ffe, Kka, Mzs, Pps, Sch, Slv)
0120+31	TY Psc	UGSU	JD 227-kor 13 ^m ₀ -s maximumban (Fid, Rip, Sch, Sno)
0130+50	KT Per	UGZ+ZZ	Két 12 ^m ₅ -s kitörése volt, JD 230-kor és 260-

0130+53	AX Per	ZAND	kor (Ckm, Ffe, Fid, Kka, Pps, Rip, Sch, Sno) Jan. végére "kilábalt" fedési minimumából, 11 ^m ,0-s (Ffe, Fid, Mzs, Pps, Rip, Sch, Slv, Sri)
0139+37	AR And	UGSS	Maximuma: JD 231 11 ^m ,5, 259 11 ^m ,9 (Fid, Rip, Sch.)
0152+54	U Per	M	Hosszú, lapos maximumban, 8 ^m ,2-nál (Ffe, Kka, Mzs, Pps, Slv, Sri, Stz)
0203+56	UV Per	UGSU	JD 259-kor 12 ^m ,4-s, ritka maximumainak egyikét észleltük (Ckm, Ffe, Fid, Kka, Mzs, Rip, Slv)
0206+57a	TZ Per	UGZ	Két maximuma volt: JD 231 12 ^m ,6 és 259 12 ^m ,3 (Ffe, Fid, Kka, Mzs, Pps, Rip, Sch)
0214-03	Mira Cet	M	5 ^m ,0-7 ^m ,5 között halványodott (Ckm, Ffe, Fid, Fkj, Kka, Kön, Mzs, Pps, Sac, Sbr, Sch, Slv, Stz, Tey, Too, Vii, Wst)
0231+33	R Tri	M	9 ^m ,2-10 ^m ,7 között halványodott (Ckm, Kka, Mzs, Pps, Sac, Sbr, Sch, Slv, Stp, Stz, Too)
0432+74	X Cam	M	Az év fordulóján volt 8 ^m ,7-s maximumban (Ckm, Kka, Mzs, Stp, Stz)
0441+26	RV Tau	RVB	A két hónap határán 10 ^m ,0-s, minimumban (Ffe, Mzs, Pps, Sac, Sll, Slv)
0509+53	R Aur	M	9 ^m ,4-10 ^m ,8 között lassan halványodik (Ffe, Sac, Stz)
0533+26a	RR Tau	INSA	11 ^m ,3-13 ^m ,8 közötti szeszélyes "ugrálása" a fénygörbén látható (Ckm, Ffe, Fid, Kka, Pps, Rip, Sac, Sch, Sll, Slv, Sno)

0549+20a	U Ori	M	Dec. eleji 6 ^m ,5-s maximuma után 8 ^m ,7-ig halványodik. Jan.-ban egy "váll" jelentkezik a fénygörbén, 8 ^m ,5-nál (Ckm, Ffe, Kka, Kon, Mzs, Nyz, Pps, Sac, Sch, Slv, Sno, Stz, Szu, Tey, Too, Vii)
0551+22	BQ Ori	M	Dec. vége felé 7 ^m ,6-s maximumban volt (Ffe, Hdh, Kka, Kon, Mzs, Nyz, Pps, Sbr, Slv, Stp, Tey, Too, Vii, Wst)
0605+47	SS Aur	UGSS	JD 284-kor 11 ^m ,3-s kitörése volt (Ckm, Ffe, Fid, Kka, Mzs, Pps, Rip, Sch, Too)
0611+15	CZ Ori	UGSS	JD 273-kor 12 ^m ,3-s maximuma volt (Ffe, Fid, Mzs, Rip, Sno, Too)
0629+38	UU Aur	SRB	Hosszú stagnálás után ismét változik: 5 ^m ,5-6 ^m ,1 között lassan halványodott (Dac, Ffe, Fkj, Mzs, Nyz, Pps, Sbr, Slv, Sno, Stz, Tey, Too, Vii, Wst)
0640-16	HL CMa	UGSS+XM	Két 11 ^m ,7-s maximumot produkált, JD 273-kor és JD 288-kor (Fid, Mzs, Pps, Sac, Sno)

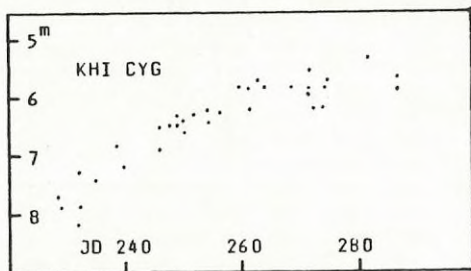
0726-09	U Mon	RVB	JD 288-kor (Fid, Mzs, Pps, Sac, Sno) A tárgyidőszak közepén 6 ^m ,8-s minimumban volt (Kka, Mzs, Nyz, Pps, Sac, Too, Vii, Wst)
0804+28	YZ Cnc	UGSU	Két kitörését észleltük. JD 249 12 ^m ,5, 262 12 ^m ,2 (Ckm, Fid, Kka, Mzs, Rip)
0814+73	Z Cam	UGZ	Két 11 ^m ,1-s maximummal jelentkezett JD 240-kor ill. 260-kor (Fid, Mzs, Slv, Too)
0942+11	R Leo	M	Az időszak közepén volt 5 ^m ,6-s maximuma (Ckm, Ffe, Fid, Kka, Mzs, Nyz, Pps, Sac, Sbr, Slv, Tey, Too, Vii, Wst)

0945+12	X Leo	UGSS	Az egyetlen észlelt maximuma JD 262-kor volt, 12 ^m ,2-nál (Ffe, Fid, Mzs, Pps, Rip)
1037+69	R Uma	M	Hatalmas lendülettel 11 ^m ,4-ról 8 ^m ,2-ig fé- nyesedett (Ffe, Fid, Kka, Mzs, Pps, Sbr, Sch, Slv, Szu, Too, Vii)
1151+58	Z Uma	SRB	8 ^m ,2-7 ^m ,6 között fényesedett (Ffe, Kka, Kon, Mzs, Nyz, Pps, Sbr, Slv, Stp, Tey, Too, Vii, Wst)
1239+61	S Uma	M	Dec.-ben 8 ^m ,3-s lapos maximumban, utána gyorsan halványodni kezdett (Ckm, Fid, Kka, Mzs, Nyz, Pps, Sbr, Slv, Sri, Stp, Stz, Tey, Vii)
1425+84	R Cam	M	8 ^m ,7-8 ^m ,1 között lassan fényesedett, közvetlenül maximuma környékén (Ckm, Hdh, Kka, Mzs, Stz)
1544+28a	R CrB	RCB	A legrosszabb láthatóságát maximumban vészelte át, végig 6 ^m ,1-s (Fid, Kon, Mzs, Nyz, Pps, Sac, Tey, Too, Vii)
1632+66	R Dra	M	Dec.-ben volt 8 ^m ,0-s maximumban, majd 10 ^m ,0-ig halványodik (Ckm, Kka, Mzs, Pps, Slv, Stz, Vii)
1841+37	AY Lyr	UGSU	Két halvány kitörése volt: JD 232 13 ^m ,7, 250 13 ^m ,5 (Pps, Rip, Sno)
1927+45	AF Cyg	SRB	Dec.-ben 6 ^m ,8-s maximumban (Ffe, Fid, Mzs, Nyz, Pps, Sbr, Slv, Stz, Tey, Too)
1946+32	Khi Cyg	M	Jan. végén ért maximumba, 5 ^m ,6-nál (Ckm, Ffe, Fid, Kka, Mzs, Nyz, Pps, Sbr, Slv, Sno, Stz, Szu, Too)
1953+77	AB Dra	UGZ	Két maximuma: JD 240 13 ^m ,2, 268 12 ^m ,0 (Pps, Rip, Slv)
1955+33	V482 Cyg	RCB	Még tart minimuma, 13 ^m ,6 körüli adatok érkeztek (Ffe, Pps, Rip, Slv, Sno)
2108+68	T Cep	M	8 ^m ,5-10 ^m ,0 között halványodott (Ckm, Ffe, Fid, Hdh, Kka, Mzs, Pps, Sao, Sbr, Sch, Slv, Stz, Tey)

2138+43a SS Cyg UGSS

Két maximumát észlelhettük: JD 227 8^m,6, 275 8^m,4 (Ckm, Ffe, Fid, Kka, Mzs, Pps, Rip, Sao, Sch, Sll, Slv, Sno, Stz, Tey, Too)

2307+59 V Cas M

8^m,3—9^m,1 között halványodik múlt évi maximuma után (Ckm, Ffe, Mzs, Pps, Stz)

2338-15 R Aqr M

Dec.-ben fényes, 6^m,6-s maximumban (Kka, Mzs, Pps, Sch, Stz, Tey)

2353+50 R Cas M

11^m,0—9^m,5 között fényesedett márc.-ra várható maximuma felé (Ckm, Ffe, Pps, Stp, Stz, Too)

NAGY ZOLTÁN

Változós hírek

A Változócsillagok 70. névlistája

Az IBVS 3530. számában jelent meg a Változócsillagok 70. névlistája, mely 165 új változó végleges elnevezését és főbb adatait tartalmazza. Ezzel a végleges elnevezésű változók száma 30264-re emelkedett. Két 1989-ben felfedezett nóva kapott végleges elnevezést: a Nova Sco 1989 a V977 Sco, a Nova Sct 1989 a V443 Sct jelzést kapta.

MZS

PVH Adatbank

Adataink számítógépre vitele új lendületet kapott Tóth D. Krisztián, Radnóti Ferenc és Piriti János bekapcsolódásával. Reméljük, az eddiginél hamarabb tudjuk lezárni az 1990-es észlelési évet. Várjuk az eddig esetleg be nem küldött 1990-es változócsillag adatokat. Archív anyagunk számítógépesítése is jól halad, egyetlen év híján elkészültünk a munkával.

TEY—KVI

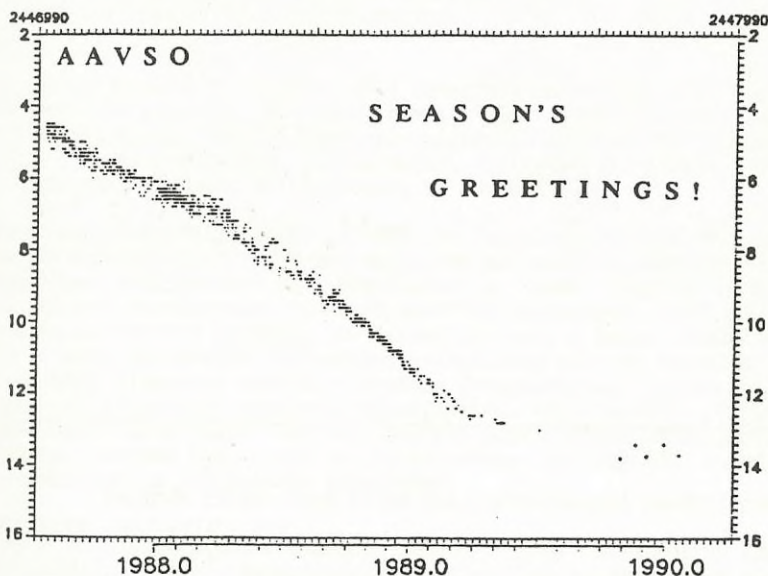
PVH Változócsillag Atlasz

Jelenleg a következő füzetek rendelhetők meg: VA 5, 6, 8, 10, 12, 13. Az atlaszok ára darabonként 30 Ft, a VA 12 ára 50 Ft. Rózsaszín postautalványon rendelhetők meg, az MCSE postacímén (1399 Budapest, Pf. 701/29). A füzeteket postafordultával küldjük. Észlelőlapok 13 Ft-os bélyeg ellenében igényelhetők a rovatvezetőnél.

Magyar észlelők az 1988–89-es AAVSO-listán

Jelentős késéssel jelent meg az AAVSO Journal 1989/2. száma, melyben az 1988–89-es észlelési évről szóló beszámoló olvasható. A mondott időszakban 35 országból 234944 észlelés érkezett az AAVSO-hoz. A legtöbbet ismét az amerikaiak észlelték, 205 megfigyelőjük 93703 becslést végzett. Franciaország 54 észlelője 21732 megfigyelést végzett, Dél-Afrika (= Danie Overbeek) 18309-at, mi magyarok pedig 14005-öt. (Illetve ennyi észlelés jutott ki Cambridge-be — előttünk is rejtélyes módon nem érkezett meg valamennyi adatunk.) Az előkelő negyedik helyen állunk tehát, a változós népszerűség tekintetében pedig rögtön az USA mögött a másodikon, 66 megfigyelővel. (Sőt, ha tekintetbe vesszük, hogy ezt a 66 főt egy 10 milliós ország termelte ki, az élen lenne a helyünk...)

Felejtjük el ezt a "ha"-t és sok társát, és tegyük hozzá, hogy ugyan az AAVSO nagyon sok adatot gyűjt be a világ minden tájáról, de a kérdéses listán mégsem szerepel teljes súllyal a RASNZ, az SVSO, a BAA, a BBSAG és egy sor más, egyébként értékes munkát folytató szervezet. Adataikkal a sorrend is egészen másként alakulna. A változóészlelés azonban nem lóverseny (szerencsére), néhány észlelés — ha megfelelő objektumról készült — értékesebb lehet, mint több ezer másik.

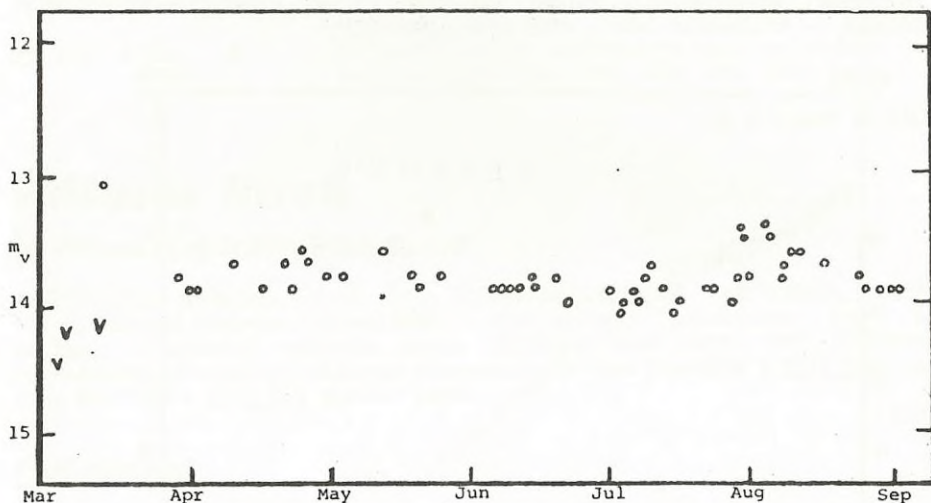
Az AAVSO újrési üdvözlőlapján az SN 1987A fénygörbéje látható

Az AAVSO beszámolójából — egyebek között — kiderül, hogy az 1911–1963 között készült 2 millió adat számítógépesítésével 77%-ig végeztek, az újabb észleléseket pedig naprakészen, folyamatosan viszik gépre. Számunkra talány, hogy mikor lesz végre ebből a hatmilliós adathalmazból olyan állomány, melyből rövid átfutással meríthet mindenki. (Számos európai szervezet panaszkodik Brüsszelben, hogy az AAVSO fekete lyukként működik etekintetben;

minden adatot elnyel, de nagyon keveset lehet tőle megszerezni...) Mi sem igazolja jobban állításunkat, mint az a tény, hogy az AAVSO-hoz érkező "profi" adatkérelmeknek (melyeket teljesítettek is) mindössze 4%-a irányult AAVSO-észlelések analízisére. Egy dologban azonban utolérhetetlen az AAVSO: az obszervatóriumokkal való együttműködésben — az elmúlt időszakban számtalanszor végeztek fontos méréseket AAVSO-észlelők riasztásai alapján, továbbá a Hipparcos munkáját is jelentősen segítették az amatőr észlelések. Ezek a programok azonban nem archív, hanem naprakész adatokat igényelnek.

Mindezek alapján úgy döntöttünk, hogy továbbra is eljuttatjuk észleléseinket a CDS-hez, a strasbourgban működő csillagászati adatközponthoz. A CDS adatállományához egyre több csillagvizsgáló jut hozzá a számítógépes hálózatokon keresztül, C. Jaschek pedig, az intézmény vezetője, az európai változós szervezetek anyagát is össze kívánja gyűjteni.

Számos olyan cikk olvasható a JAAVSO legfrissebb számában, melyek bennünket is érdeklő változókkal foglalkoznak (R Sct, S Per stb.). Gerry Dyck az UZ Ser-ről végzett újabb észlelései alapján a csillag átsorolását javasolja a Z Cam alosztályba.

Az UZ Ser 1989-es fényállandósulása Gerry Dyck adatai alapján

A Journal of the AAVSO 1989/2. számát mindazok a magyar amatőrök megkapták, akiknek észlelései az 1988—89-es időszakban eljutottak az AAVSO-hoz.

Új "szolgáltatásként" minden észlelő megrendelheti két változó fénygörbéjét az AAVSO-tól a JD 2447000—8000 közötti időszakról. A sárga színű "AAVSO LIGHT CURVE REQUEST FORM"-on küldhetők el a rendelések, a változók Harvard-száma és pontos elnevezése, valamint az észlelő pontos címe feltüntetésével.

MIZSER ATTILA